

Atvinnuvegaráðuneytið
Skúlagata 4,
101 Reykjavík

Sent á vef samráðsgáttar.

Reykjavík, 15. desember 2025.

Efni: Umsögn Landssambands veiðifélaga um áform um lagasetningu - frumvarp til laga um lagareldi

Landssamband veiðifélaga, kt. 640374-0129 (hér eftir „LV“ eða „Landssambandið“), gerir hér með eftirfarandi athugasemdir við áform um lagasetningu – frumvarp til laga um lagareldi (hér eftir „lagasetningin“), sbr. auglýsingu frá matvælaráðuneytinu á vef samráðsgáttar frá 1. desember 2025.

1. Fyrri umsagnir

Landssambandið vísar í fyrri umsagnir sínar til stjórnvalda um mál sem varða sjókvíaeldi, einkum:

- Umsögn um drög að stefnumótun lagareldis til ársins 2040, send á vef samráðsgáttar 4. nóvember 2023.
- Umsögn um skýrslu Boston Consulting Group um stöðu og framtíð lagareldis á Íslandi, send á vef samráðsgáttar 3. apríl 2023
- Umsögn um frumvarp til laga um lagareldi, send á vef samráðsgáttar 12. janúar 2024
- Umsögn um drög að atvinnustefnu Íslands – vaxtarplan til 2035, send á vef samráðsgáttar 5. desember 2025.

2. Kröfur Landssambands veiðifélaga

Allt frá því að núverandi kafli í sjókvíaeldi hér á landi hefur Landssambandið komið með ályktinar og verið á móti sjókvíaeldi á frjóum laxi í opnum sjókvíum. Öll þau varnaðarorð sem Landssambandið hafið uppi hafa því miður raungerst, með tilheyrandi álagi og mengnun á villta náttúru landsins.

Til þess að lágamarka með raunverulegum hætti þau skaðlegu áhrif sem sjókvíaelði á laxi hefur á náttúru landsins, er það krafa Landssambandsins að öll framleiðsla á lax eldi í sjó skuli vera með ófrjóum fisk og lokuðum kvíum. Er það eina leiðin til þess að sjókvíaelði og öflugir villtir laxastofnar geti farið saman. Reynsla annarra þjóða að opnu sjókvíaelði á laxi hefur öll endað á sama veg, villti laxastofninn minnkar svo mikið að í raun er hægt að tala um útrýmingu hans.

Áhættumat um erfðablöndun og burðarþolsmat fjarðar voru kynntar til þess að reyna að uppfylla þá ósk stjórnvalda um öfluga villta laxastofna og umfangsmikið sjókvíaelði. Áhættumat um erfðablöndun hefur í gegnum tíðina m.v. að 4% ágengi eldislaxa í ár væri ásættanlegur fórnarkostnaður að mati stjórnvalda. Landssambandið mótmælir þessari nálgun og ætti að vera krafa um 0% ágengi. Ár landsins eru eign veiðiréttarhafa og því varðar skv. 72. gr. stjórnarskrárinnar. Ágengi eldislaxa getur haft mjög slæm áhrif á þá laxastofna sem þar eru, ímynd ána og þar með möguleika eigendanna til hagnýtingar þeirra.

Að burðarþolsmeta firði m.t.t. sjókvíaeldis hefur verið gagnrýnt af fjölda náttúruverndarsamtaka vegna þess að ákvæðið er leið fyrir sjókvíaeldisfyrirtækin fram hjá gildandi lögum um stjórn vatnamála frá 2011 og lögum um varnir gegn mengun hafs og stranda frá 2004. Í burðarþolsmati er eingöngu tekið til lífræns úrgangs s.s. fiskimykju og fódurleyfum. Burðarþolsmatið tekur því ekki á örplasti sem berst frá framleiðslunni, lyfjaleyfum, og koparoxíð. Burðarþolsmatið tekur því bara á hluta af því álagi sem opið sjókvíaelði veldur á vistkerfi fjarða landsins.

3. Að lokum

Landssamband veiðifélaga fagnar fyrirhuguðu samráði um ný lög um lagareldi og telur brýnt að sjónarmið veiðiréttarhafa, náttúruverndarsamtaka og þeirra sem byggja afkomu sína á heilbrigðum villtum laxastofnum vegi þungt, svo vernd villtra laxastofna, vatna og strandsvæða sé ekki skert, og er reiðubúið til áframhaldandi samráðs við stjórnvöld þannig að löggjöfin verði í reynd til hagsbóta fyrir náttúru, samfélög og atvinnulíf á Íslandi um ókomna tíð.

Virðingarfyllst,
f.h. Landssambands veiðifélaga

Jóhann Helgi Stefánsson,
framkvæmdastjóri